

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

Курсова робота

з педагогіки на тему: «Порівняльний аналіз системи освіти України та Іспанії»

студентки групи СОі 01-21
філологічного факультету освітніх технологій,
спеціальності 014 Середня освіта,
014.024 Іспанська мова і
література, освітньої програми Іноземні
мови та літератури, методика навчання
іноземних мов і зарубіжної літератури
іспанська мова і друга
західноєвропейська мова)
Зайцевої Дарії Михайлівни

Науковий керівник –
канд. пед. наук, доцент Кудіна В. В.

Кількість балів –
Національна шкала –

Оцінка ЄКТС –

Члени комісії: _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА СТАНУ РОЗВИТКУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В ІСПАНІЇ.....	7
1.1 Загальна характеристика середньої освіти в Іспанії	7
1.2 Типи шкіл та шаблі освіти.....	8
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА СТАНУ РОЗВИТКУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	15
2.1 Рівні освіти в Україні.....	15
2.2 Основні характеристики рівнів освіти в Україні	16
РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСВІТНІХ СИСТЕМ ІСПАНІЇ ТА УКРАЇНИ : ЇХ СПІЛЬНІ ТА ВІДМІННІ РИСИ.....	19
ВИСНОВКИ	25
РЕЗЮМЕ.....	28
RESUME	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ :	30

ВСТУП

Актуальність дослідження. В даний час в Іспанії не мають роботи 52,9% молодих людей віком від 16 до 34 років. Незважаючи на те, що безробіття охопило всі групи молоді, особливо гостро ця проблема торкається трьох категорій: молоді люди з нижчим рівнем освіти; молодих людей із нестійкими формами зайнятості; молодих людей, які втратили роботу за рахунок прямого скорочення робочих місць.

На сторінках іспанського друку молодіжне безробіття є однією із найбільш обговорюваних тем. Експерти сходяться на думці, що одна з головних причин безробіття у молодіжному середовищі –недоліки національної системи середньої обов'язкової та професійної освіти. Якість шкільної освіти протягом багатьох років є предметом критики в іспанському суспільстві. Іспанська молодь показує найнижчий рівень знань серед випускників середніх шкіл у Західній Європі. За даними нещодавно опублікованої міжнародної програми ОЕСР PISA 2012, частка іспанських учнів, які досягли високих показників у базових дисциплінах (математиці, читанні, природничих науках), більш ніж у 2 рази нижче, ніж у середньому по Організації економічного співробітництва та розвитку (3,4% проти 7,6%) .

Іспанія – третя країна у Євросоюзі з найбільшим показником незакінченого школярами навчання (після Мальти та Португалії). Майже третина молодих людей кидає школу, не отримавши атестат. Це явище називається в Іспанії «шкільним провалом». Фахівці намагаються пояснити його комплексом причин: дефіцит належної уваги до дітей у сім'ях; духовна та моральна криза іспанського суспільства»; відсутність позитивних ідеалів; недосконалість освітньої системи, та ін.

Не менш актуальним є дослідження структури та особливостей розвитку освітньої системи в Україні.

Сучасна система освіти в Україні, що повною мірою відповідає вимогам часу, є одним з найголовніших чинників зростання якості людського капіталу, генератором нових ідей, запорукою динамічного розвитку економіки і суспільства в цілому. Для того, щоб вітчизняна освіта по-справжньому ефективно виконувала ці важливі завдання, необхідне її оновлення з урахуванням актуальних світових тенденцій розвитку освіти у широкому соціально-економічному контексті. В освіті сучасної України відбуваються два антонімічних процеси: з одного боку, спостерігаємо кризові явища, пов'язані з недостатніми фінансуванням та інвестиціями, погіршенням матеріало-технічної та ресурсної бази; з іншого боку, освіта як цілісний організм здатна до саморозвитку, тому позитивним чинником є нарощування її потенціалу.

Як зазначають у своїх дослідженнях провідні науковці НАПН України, українська освіта впродовж 2015 – 2023 р. р. зазнає кардинальних змін: трансформується система освіти у напрямі адаптації до стандартів європейського освітнього простору, створюються нові стандарти оцінювання якості підготовки спеціалістів з вищої освіти та діяльності вищих навчальних закладів (ВНЗ), запроваджено кредитно-модульну систему організації навчального процесу у ВНЗ. Ці зміни забезпечуються відповідними законодавчо-нормативними документами, новими стандартами освіти.

Проблемам освіти у своїх працях приділяли увагу такі вітчизняні фахівці: В. Андрущенко, В. Базилевич, Д. Богиня, Т. Боголіб, Я. Болубаш, В. Воронкова, Н. Верхоглядова, В. Вознюк, Г. Дмитренко, В. Журавський, Т. Ілляшенко, С. Каламбет, І. Каленюк, В. Кремень, В. Крижно, О. Луцій, О. Мармаза, С. Ніколаєнко, І. Новікова, М. Степко, Т. Оболенська, А. Павленко, Г. Педченко, В. Пожуєв, Т. Решетілова, А. Таркуцяк, О.Телетов та ін. Однак у сучасних умовах розбудови економіки знань аналіз ринку освітніх послуг потребує поглибленого висвітлення.

Метою написання роботи за обраною темою є проведення порівняльного аналітичного дослідження системи освіти двох Європейських країн – України та Іспанії.

Згідно визначеної мети було окреслено наступне коло завдань:

- провести дослідження особливостей та стану розвитку середньої освіти в Іспанії;
- розглянути загальну характеристику середньої освіти в Іспанії;
- дослідити основні типи іспанських шкіл;
- провести дослідження особливостей та стану розвитку середньої освіти в Україні;
- розглянути основні рівні освіти в Україні;
- визначити основні характеристики рівнів освіти в Україні;
- провести дослідження освітніх систем Іспанії та України та визначити їх спільні і відмінні риси.

Об'єктом дослідження за обраною темою – освітня система Європейських країн.

Предметом дослідження є визначення особливостей та механізму функціонування системи середньої освіти в Україні та Іспанії.

Методологічний інструментарій дослідження базується на методах загальної та соціальної педагогіки, психології освіти, теорії ефективного навчання, соціальної та професійної стратифікації, соціальної мобільності, організаційної культури.

Інформаційною та правовою базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, а також офіційні статистичні, методичні та аналітичні матеріали, дані мережі Інтернет.

Фактологічною основою проведеного дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених із проблем дослідження змісту, особливостей побудови та функціонування освітніх систем країн світу.

Практична значимість проведеного дослідження полягає у систематизації та конкретизації напрацьованого матеріалу та його подальше використання у процесі організації та проведення навчальних курсів і тренінгів у сфері педагогічної та просвітницько – освітньої діяльності.

Структура та обсяг курсової роботи. Робота складеться із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, якій містить 26 найменувань. Загальний обсяг курсової роботи становить 31 сторінку, список використаних джерел 3 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА СТАНУ РОЗВИТКУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В ІСПАНІЇ

1.1 Загальна характеристика середньої освіти в Іспанії

Освіта в Іспанії є обов'язковою для всіх дітей від 6 до 16 років. Право на її отримання закріплено у статті 27 Конституції Іспанії. Це право поширюється на усіх дітей, які постійно проживають в країні: до них належать як громадяни, так і іноземці.

Оскільки в Іспанії проживає багато експатів, школи пропонують цілий комплекс заходів для адаптації іноземних учнів.

Дитина може відвідувати спеціальні лінгвістичні класи, щоб швидше опанувати іноземну мову та завести нових друзів [7].

В іспанських школах приділяють особливу увагу всебічному розвитку дітей та знайомлять їх із культурним різноманіттям нашого світу. Процес навчання намагаються побудувати так, щоб стимулювати зближення дітей із різних культур.

У разі потреби учням допомагають педагоги-психологи та спеціалісти з навчання дітей з особливими освітніми здібностями. Успішна адаптація у новій школі також має на увазі роботу з батьками. Школи знайомляться з мамами та татами дитини, проводять зустрічі та консультації.

Хоча іспанська (її ще називають кастильською, *castellano*) – офіційна мова на всій території Іспанії, в окремих регіонах країни є свої офіційні мови [4]:

- каталонська – у Каталонії та на Балеарських островах;
- валенсійська – у Валенсійському автономному співтоваристві;
- баскський – у Країні Басків та окремих територіях автономної спільноти Наварра;
- галісійська – в Галісії.

Вибираючи місто для переїзду, цей нюанс варто мати на увазі, оскільки діти навчатимуться мовою регіону. Наприклад, якщо людина живе в Барселоні, дитина навчатиметься переважно каталонською, а в Більбао – баскською.

1.2 Типи шкіл та шаблі освіти

Незважаючи на деякі відмінності між регіонами, система освіти в країні має єдину структуру та спирається на загальні принципи.

Так, в Іспанії існує кілька типів шкіл:

Colegios Públicos (державні школи). Безкоштовні та фінансуються державою. Платити треба лише за звичайні *extra escolares* – гуртки, додаткові заняття (якщо дитина захоче їх відвідувати).

Colegios Concertados (субсидовані школи). Фінансуються і державою, і батьками. Розмір платежів сильно варіюється. Зазвичай такі школи прикріплені до релігійних громад чи орденів, але, попри стереотипи, освіта там не є релігійною. Багато іспанців вважають за краще віддавати дітей саме в *escolas concertados*, вважаючи, що рівень освіти там кращий.

Colegios Privados (приватні школи). Цілком фінансуються за рахунок батьків.

Colegios Internacionales (міжнародні школи). Викладання в таких школах ведеться за програмою та мовою тієї чи іншої країни [11].

Шаблі шкільної освіти в Іспанії

Educación Infantil (дошкільна освіта)

Не обов'язкова. Складається з двох етапів:

1 етап: від 0 до 3 років.

2 етап: від 3 до 6 років.

У цей час приділяється увага вихованню, соціалізації та емоційному розвитку дітей. Їх вчать спілкуватися, знайомлять із навколишнім середовищем та допомагають стати самостійними.

Обов'язкова освіта поділяється на:

- **Educación Primaria** (початкова освіта);

- Educación Secundaria Obligatoria (ESO, обов'язкова середня освіта);
Educación Primaria (початкова освіта):

Тривалість: 6 років.

Вік: від 6 до 12 років.

Мета початкової освіти – навчити дітей висловлювати свої думки, читати, писати та рахувати. Діти також знаходять базові знання в галузі культури та вивчають мистецтво. Цей етап сприяє всебічному розвитку особистості.

Важливо: на відміну, наприклад, від України, де деякі діти йдуть до школи у 6 років, деякі у 7, а інші й у 8, в Іспанії всі починають Educación Primaria у 6 років.

Educación Secundaria Obligatoria (ESO, середня освіта):

Тривалість: 4 роки.

Вік: від 12 до 16 років.

Підлітки отримують знання у різних галузях. Програма зосереджена на розвитку критичного мислення, здатності брати на себе відповідальність, навчатися та приймати рішення [19].

Таблиця 1.1

Програма навчання у перші 3 роки ESO

	1 ESO	2 ESO	3 ESO
	<ul style="list-style-type: none"> • Біологія та геологія та/або фізика та хімія • Географія та історія • Іспанська мова та література • Офіційна мова регіону та література (якщо актуально) • Математика • Фізична культура • Музика та/або основи образотворчого 	<ul style="list-style-type: none"> • Біологія та геологія та/або фізика та хімія • Географія та історія • Іспанська мова та література • Офіційна мова регіону та література (якщо актуально) • Математика • Фізична культура • Музика та/або основи 	<ul style="list-style-type: none"> • Біологія та геологія та/або фізика та хімія • Географія та історія • Іспанська мова та література • Офіційна мова регіону та література (якщо актуально) • Математика • Фізична культура • Музика та/або основи образотворчого мистецтва, візуальна та аудіовізуальна освіта

	мистецтва, візуальна та аудіовізуальна освіта <ul style="list-style-type: none"> • Іноземна мова • Друга іноземна мова (якщо обов'язково) • Релігія (можна здати добровільно) 	образотворчого мистецтва, візуальна та аудіовізуальна освіта <ul style="list-style-type: none"> • Іноземна мова • Друга іноземна мова (якщо обов'язково) • Релігія (можна здати добровільно) 	<ul style="list-style-type: none"> • Іноземна мова • Друга іноземна мова (якщо обов'язково) • Релігія (можна здати добровільно)
На одному з курсів	Освіта в галузі цивільних та етичних цінностей		
Хоча б на одному з курсів	Технології та цифровізація		
Не обов'язково	У кожному автономному співтоваристві управління освіти регулює програму факультативних занять. Однак серед цих предметів обов'язково запропонують: <ul style="list-style-type: none"> • Другу іноземну мову на трьох курсах (якщо вона не входить до обов'язкової групи) • Класичну культуру 		

Предмети четвертого курсу ESO:

4 ESO	
Загальноосвітні предмети	Математика А чи Б Географія та історія Іспанська мова та література Офіційна мова регіону та література (якщо актуально) Іноземна мова Фізична культура Освіта в галузі цивільних та етичних цінностей (якщо вона не була пройдена з 1 по 3 клас)

	Релігія (можна здати добровільно)
Предмети на вибір	Біологія та геологія Фізика і хімія Економіка та підприємництво Художній вираз Друга іноземна мова Латинь Музика Технології Цифровізація
Не обов'язкові предмети	За рішенням управління освіти у кожному автономному співтоваристві

Bachillerato (ступінь освіти, необхідний для вступу до університету):

Не обов'язкова.

Тривалість: 2 роки.

Вік: від 16 до 18 років.

Цей курс можна пройти у будь-якому віці очно чи дистанційно. Для вступу необхідно мати атестат про обов'язкову середню освіту (Título de Graduado en ESO).

Іноземці для вступу до Bachillerato повинні підтвердити наявність середньої освіти за допомогою процедури омологації атестату та виписки з оцінками. При цьому необхідно закінчити 10 класів, тому що 11 клас середньої загальної освіти в Україні відповідатиме двом рокам Bachillerato в Іспанії.

На цьому етапі школярі визначаються зі своєю майбутньою спеціалізацією та поглиблено вивчають предмети, необхідні для вступу до університету. Усього існує чотири напрямки Bachillerato [20]:

- мистецтво;

- науки та технології;
- гуманітарні та соціальні науки;
- загальні.

Якщо після вступу учень розуміє, що помилився з вибором, він може перевестись протягом перших тижнів курсу. Зробити переведення також можна на другому курсі, але, швидше за все, доведеться дотриматись низки умов.

Яких саме залежить від норм тієї чи іншої автономної спільноти.

Залежно від напрямку, до програми навчання входять такі предмети:

- Музичний аналіз;
- Виконавче мистецтво;
- Біологія, геологія та науки про навколишнє середовище;
- Хор та вокальна техніка;
- Художній малюнок;
- Технічне креслення;
- Іноземні мови: грецька, латина та інші;
- Іспанська мова та література;
- Математика;
- Технологія та інженерія;
- ін.

Розклад занять та канікули

Школярі в Іспанії починають навчатися у вересні та закінчують у червні, дата старту та завершення навчання визначається щороку. Загальна тривалість навчання становить 175 днів. Заняття відбуваються з понеділка до п'ятниці.

Учні другого етапу дошкільної освіти та початкової школи проводять на заняттях 25 годин на тиждень. Учні обов'язкової середньої школи та Bachillerato – 30 або 33 години.

Діти мають літні канікули: весь липень і серпень; також школи закриваються на Різдво та Великдень. У кожному автономному співтоваристві є свої свята, коли учні відпочивають від занять.

Престижні школи Іспанії

Щороку шкільний агрегатор Micole.net публікує рейтинги найкращих областей (як у країні, так і в окремих регіонах), ґрунтуючись на оцінках користувачів. Перші місця у всіх національних рейтингах міцно посіли столичні навчальні заклади.

У 2023 році школою Іспанії №1 визнано Colegio Tajamar у Мадриді. Вона ж очолила список кращих областей concertados.

Найкраща державна школа для дошкільнят та учнів початкових класів, на думку користувачів Micole, - Colegio CEIP Fernando de los Ríos в Алькорконі (муніципалітет автономної спільноти Мадрид). Colegio CEIPSO Miguel de Cervantes у тому ж Алькорконі – найкраща школа, де є і дошкільна, і початкова, і середня обов'язкова освіта.

Зрештою, найкращою приватною школою визнали Colegio Internacional Aravaca у Мадриді.

У ній вартість навчання в початковій школі варіюється від €2840 до €5360 на рік, а Bachillerato коштуватиме €6820 на рік. Щоб зарезервувати місце, потрібно заплатити €750 [14].

Процес зарахування

Залежить від типу школи. До державних дітей зараховують на основі місця проживання. У субсидованих та приватних – рішення про зарахування приймає сам навчальний заклад.

Якщо дитина піде до школи восени 2024, рекомендується розпочати пошук не пізніше за зиму 2024. Подати вже підготовлені документи до школи необхідно у період із березня до травня.

Для зарахування на програми дошкільної, початкової та обов'язкової середньої освіти знадобляться:

- Сертифікат про прописку батьків (padrón);
- Посвідчення особи батьків;

- Ідентифікаційний номер NIE;
- Свідоцтво про народження дитини;
- Медична довідка про здоров'я дитини.

Для вступу на програму Bachillerato:

- Заповнити в секретаріаті школи бланк заяви та заповнити її до закінчення терміну прийому;
- Скласти вступний іспит;
- Надати атестат та посвідчення особи;
- Внести оплату за перший курс (якщо навчання платне).

Точний перелік документів для вступу до школи слід уточнювати на сайті адміністрації регіону та конкретного навчального закладу [11].

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА СТАНУ РОЗВИТКУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

2.1 Рівні освіти в Україні

Середня освіта в Україні – це насамперед 11 класів навчання в середній школі. Дев'ять класів – це основна обов'язкова освіта, яка гарантується на рівні законодавства, де зафіксоване право кожного громадянина України на отримання атестату про основну освіту.

Середня професійна освіта, вона ж спеціальна – це навчання обраної професії, отримання достатніх знань та навичок для подальшої роботи з обраної спеціальності.

У нашій країні вся система державної безкоштовної освіти включає три послідовні етапи:

- дошкільна (дитячі садки, ясла, гуртки, студії, підготовчі курси);
- шкільна (школи, гімназії, ліцеї);
- післяшкільна (училища, коледжі, технікуми, університети, академії).

Єдина обов'язкова із трьох – шкільна, і лише дев'ятирічна. Всім випускникам 9 класу необхідно пройти державну підсумкову атестацію (скорочено ДПА), а після закінчення 11 класів скласти ЗНО (розшифровується як зовнішнє незалежне оцінювання).

За умови успішного проходження випробувань учням вручається атестат про середню освіту. Будь-яке подальше здобуття знань – необов'язкове.

Шкільна програма, своєю чергою, розбивається на:

- початкову (чотири роки навчання);
- основну, яку ще називають середньою неповною (програма здобуття знань до 9 класу включно);
- середню повну або загальну повну (до дев'яти шкільних років додаються два старші класи – 10 та 11, а за Новою українською школою додано ще 12 клас).

Після закінчення школи вчорашньому старшокласнику надається

можливість продовжити навчання, вступивши до середніх чи вищих навчальних закладів, та отримати відповідно:

- середню спеціальну освіту (доступна після 9 та 11 класів);
- вищу професійну освіту (доступна лише після 11 класу).

Система держосвіти України дозволяє громадянам країни набувати загальних та спеціальних знань, проходити професійну перепідготовку, підвищувати кваліфікацію протягом усього життя.

Крім того, існують додаткові види освіти: музичні, художні школи, спортивні секції, творчі та технічні майстерні, мовні курси та багато іншого [21].

2.2 Основні характеристики рівнів освіти в Україні

Середня загальна або середня повна освіта – це навчання у середній освітній установі (школі) протягом 11 років. Умовно займає місце між основною (дев'ятирічна) та вищою освітами.

Навчання на цьому етапі спрямовано як на вивчення шкільних предметів, отримання нових знань, розвиток самостійності, так і має на меті формування особистості, виявлення індивідуальних здібностей, інтересу до тієї чи іншої професії. Готує до наступного ступеня освіти, початку дорослого життя.

Освітні організації можуть організовувати інтернати проживання учнів. Як правило, це спеціалізовані школи вузької спрямованості, окремі профільні класи, які приваблюють талановитих дітей із усіх куточків країни.

Після закінчення одинадцятирічної освіти майбутні абітурієнти проходять атестацію, складають ЗНО. Учням, які отримали позитивні оцінки, вручають атестат про повну середню освіту. Його ще називають атестатом зрілості. Цей документ пред'являють на наступних етапах навчання – при вступі, наприклад, до коледжу чи інституту.

В Україні повною середньою освітою вважається як шкільна, так і спеціальна післяшкільна освіта. Вона спрямована на оволодіння робітничими професіями, готує фахівців та службовців, робота яких не потребує вищої

освіти. Це так звані співробітники середньої ланки. У загальній структурі освіти посідає місце між школою та університетом.

Головна вимога до вступу – наявність атестата, що видається після закінчення школи. Для випускників 9 класу, які мають неповну середню освіту, передбачено навчальну програму 10 та 11 класів. Тут вони можуть здати ЗНО. Процес навчання відповідає всім державним стандартам, включаючи освоєння вибраних професій [11].

Середню професійну освіту (або СПО) здобувають у ССНЗ (це середні спеціальні навчальні заклади). До них відносяться:

- технікуми чи училища. Студентів готують за програмами спеціальної базової підготовки. Термін навчання – 2-3 роки.
- коледжі. Підготовка здійснюється за стандартами поглибленого освоєння професій. Термін навчання – до 4 років.

У ССНЗ готують кваліфікованих робітників будівельних (столяр, маляр, муляр), промислових (монтажник, токар), видобувних (підривник, гірник), сільських та лісових (зоотехнік, механізатор, лісничий) підприємств.

Для сфери послуг випускають офіціантів, стюардес, покоївок, кравців, модельєрів, дизайнерів. Крім того, тут можна здобути професії менеджера, адміністратора, програміста, операціоніста, вихователя, фельдшера.

Під час навчання учні очної форми, які навчаються за рахунок бюджету, отримують державну стипендію. Іногородні учні забезпечуються гуртожитком, за умови наявності житлового фонду в навчальній організації.

При задовільному складанні іспитів та проходженні атестації молодому фахівцю видається диплом про середню професійну (спеціальну) освіту. Цей документ, поряд з атестатом про середню освіту, дозволяє вступати до вищих навчальних закладів (ВНЗ).

Середня спеціальна освіта як частина вищої освіти

Абітурієнти, які закінчили технікуми та коледжі з присвоєнням професійної кваліфікації, мають низку переваг перед випускниками шкіл під

час вступу та/або подальшого навчання у вищому навчальному закладі. Їм, наприклад, надаються такі преференції:

- Вибрати спосіб вступу на бакалаврат або спеціаліст: надати результати ЗНО або здати внутрішні іспити.
- Під час подання документів на профільну спеціальність замінити вступні іспити на загальноосвітні предмети.
- Отримати додаткові бали, збільшивши шанси на вступ.
- Вступити відразу на 2 курс завдяки співпраці освітніх організацій ідентичного профілю.
- Після зарахування на перший курс університету перезарахувати раніше пройдені предмети, перейти на прискорену форму навчання.

Усі переваги встановлюються на розсуд адміністрації вищого навчального закладу, і доводяться до відома абітурієнтів приймальною комісією [13].

РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСВІТНИХ СИСТЕМ ІСПАНІЇ ТА УКРАЇНИ : ЇХ СПІЛЬНІ ТА ВІДМІННІ РИСИ

Сьогодні деякі професії безпосередньо пов'язані з вивченням мов: перекладачі, вчителі, працівники міжнародних компаній. Представники цих професій здобувають лінгвістичну освіту у себе на батьківщині, проте вважається, що для кращого засвоєння мови та культури якоїсь країни дуже корисно якийсь час пожити в цій країні. Таким чином багато хто замислюється про те, щоб провести якийсь час закордоном, а деякі навіть хочуть здобути там освіту. Отже, я розгляну систему освіти Іспанії та проаналізую подібності та відмінності з вітчизняною [8].

В Іспанії, як і в Україні, є обов'язкова освіта з 3 до 16 років, яка фінансується державою. Як правило, школи поділяються на три види:

- державні (в Україні загальноосвітні), тобто фінансуються державою;
- приватні, які фінансуються внутрішніми джерелами (спонсорами);
- «змішані», які одержують частину грошей від держави, а частину – від спонсорів.

Приватні школи в Україні, на відмінну від Іспанії, є мало поширені та є не у всіх містах. Спільним у школах Іспанії та України є те, що навчання в університетах, коледжах або інших навчальних закладах із вищою освітою можливе лише після здобуття обов'язкової освіти. Тобто лише здобувши середню освіту в Україні, або Bachillerato в Іспанії, можна вступити до університету та здобути вищу освіту.

Отже, спершу розглянемо систему дошкільної освіти в двох країнах:

LA EDUCACIÓN INFANTIL = ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Дошкільна освіта в Іспанії поділяється на два періоди. Перший, від 0 до 3 років: цей етап не обов'язковий, тобто батьки самі несуть відповідальність за виховання дитини. Другий етап зачіпає період життя дитини від 3 до 6 років і вже є обов'язковим, а тому є безкоштовні організації (дитячі садки та дошкільні заклади). В Україні садочки поділяються на ясельні та старші групи. Ясельні

групи навчають діток у віці з 2 до 3 років, а старші з 3 до 6. Часом, якщо потрібно, діток можуть залишати на додатковий рік-два.

LA EDUCACIÓN PRIMARIA = ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Початкова освіта в Іспанії проходить в установі, яка у всьому світі відома як «школа». Іспанська «початка» включає 6 класів, там навчаються діти 6-12 років і її метою є отримання дітьми стійкої базової освіти в галузі культури, усного мовлення, читання, письма та арифметики. Зазвичай воно побудоване в ігровій формі, основними параметрами якої є когнітивний розвиток та соціалізація дітей. Говорячи про розклад, слід зазначити, що він буває двох видів. Одні школи проводять свої заняття з 9:00 до 17:00, з перервою з 13:00 до 15:00, тоді як в інших віддають перевагу більш «насиченому» дню з 8:00 до 14:00, після чого діти йдуть на обід.

В Україні початкова освіта включає 4 класи, де вивчаються базові та творчі дисципліни, а з освітньою реформою навчання відбувається в більш ігровій та легкій формі- цей досвід було перейнято в Європейській освіті. Раніше початкова освіта була значно важчою для дітей та більш консервативною. Варто пригадати, що освіта в Іспанії строго розпочинається з 6 років, на відміну від української, де діти можуть її розпочати в 6, 7 або навіть 8 років, що є більш гуманним, оскільки не всі діти готові до школи в цьому віці в психологічному плані, а це буде їх травмувати. Іспанський уряд може перейняти цей досвід в Україні, що зменшить небажання дітей навчатися та травматизацію, оскільки кожна дитина розвивається у своєму темпі, що є абсолютно нормально.

LA EDUCACIÓN SECUNDARIA OBLIGATORIA (ESO) = ОBOB'ЯЗКОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

В Іспанії середня обов'язкова освіта охоплює учнів віком від 12 до 16 років. Відповідно до іспанського законодавства студенти повинні закінчити чотири класи цього етапу, але якщо хтось «залишається на другий рік» і йому виповнюється 16 років до закінчення цього обов'язкового періоду, то він може відмовитися від подальшого навчання, якщо захоче. Мета цього етапу полягає у

формуванні учнями критичного мислення, навичок роботи в команді, розвитку якостей, які допоможуть їм у дорослому житті, тощо.

В Україні цей етап триває з 5 по 9 клас, тобто 10-15 років, але, на відміну від іспанської освіти, якщо лишаєшся на повторний рік, то не можна не закінчувати 9 клас. Також в Україні протягом багатьох років проводиться тестування, тобто ДПА після останнього класу, що дає змогу перейти на наступний рівень навчання у школі, або інших професійних закладах.

EL BACHILLERATO = СТАРША ШКОЛА

Бакалаврат не є обов'язковим етапом освіти в Іспанії, хоча з кожним роком дедалі більше людей одержують цей «ступінь» для можливості вступу у вищі навчальні заклади. Він складається з двох класів-курсів, які йдуть після ESO. Цей етап орієнтований на отримання більш поглиблених знань у галузі, яку студент вибирає сам: мистецтво, наука і техніка, гуманітарні та соціальні науки. Таке навчання дозволяє потрапити безпосередньо на вступні іспити до університету або отримати доступ до вищої професійної освіти. Професійна підготовка в Іспанії готує студентів безпосередньо для роботи в конкретних професіях. Навчання проходить протягом двох років і обов'язково включає стажування в різних компаніях, що дозволяє студенту щодня займатися і застосовувати на практиці ті знання, які він отримав у стінах навчального закладу. Основна відмінність між середньою та вищою професійною освітою полягає в тому, наскільки поглиблені та вузькоспеціальні теоретичні знання отримує студент та наскільки високий рівень його спеціалізації.

В Україні це 10-11 класи у школі та, на жаль, не має поділу за фахом, а викладаються загальні дисципліни. Хоча в деяких ліцеях є нахил на певні предмети, проте це розпочинається раніше (зазвичай це гуманітарні, математичні або біологічні напрями). Саме EL BACHILLERATO український уряд може запозичити в іспанській освіті. Адже дуже багато людей хоч і вступають в університет, та працюють далі не за професією, або ж розуміють, що їм не подобається, їм важко навчатися, через що певна частина залишають університети ще до отримання дипломів.

Усе більше українців шкодує про вибір професії, про витрачені роки та гроші. Портал “Вісті.UA” оприлюднив статистику, яка показує, скільки дипломованих фахівців працюють за спеціальністю: більше половини українців працюють не за спеціальністю, а саме 54,8%. Із них 9,9% не працюють за фахом через малу затребуваність професії. За даними порталу, 32,4% кажуть, що просто не знайшли роботу за спеціальністю. А от 19,4% українців не працюють за фахом, бо шкодують про обрану професію. При цьому 11,3 % взагалі ніде не працюють.[26]

Тому, я вважаю, що варто було б запозичити досвід іспанців, а саме навчання на курсі EL BACHILLERATO, як 2 роки вивчення певних фахових предметів з можливістю зміни напряму, що зможе допомогти у цій проблемі. Оскільки показник в 19,4% великий, а приблизно стільки держава витрачає робочого ресурсу, який маючи фахову освіту та професію за вподобаннями міг краще працювати на бажаних професіях, важливо розглянути це питання у контексті освітніх реформ Нової Української школи. На скільки було б ефективніше і простіше це зробити, якби українські учні почали вивчати вузькопрофільні предмети вже на цьому етапі. Школярі зможуть визначитися зі своєю майбутньою спеціалізацією та поглиблено вивчити такі предмети, що необхідні для вступу до університету. В Іспанії усього існує чотири напрямки Bachillerato [20]:

- мистецтво;
- науки та технології;
- гуманітарні та соціальні науки;
- загальні.

Також хорошою для учнів є можливість переведення на інший напрямок протягом перших тижнів курсу, якщо вони відчувають, що помилились із вибором. Зробити переведення також можна на другому курсі, але, швидше за все, доведеться дотриматись низки умов. Яких саме, залежить від норм тієї чи іншої автономної спільноти.

Залежно від напрямку, до програми навчання входять такі предмети:

- Музичний аналіз;
- Виконавче мистецтво;
- Біологія, геологія та науки про навколишнє середовище;
- Хор та вокальна техніка;

- Художній малюнок;
- Технічне креслення;
- Іноземні мови: грецька, латина та інші;
- Іспанська мова та література;
- Математика;
- Технологія та інженерія;
- ін.

УНІВЕРСИТЕТ: GRADO, MÁSTER, DOCTORADO

Щоб отримати ступінь в іспанських університетах, необхідно навчатися в основному 4 роки, за винятком професій, навчання яким потребує більше часу. Всі ці ступені називаються Grado («градо», що можна перекласти українською як ступінь) плюс назва спеціальності: тобто ступінь у психології, педагогії, історії мистецтв тощо. Насправді цей етап є аналогом українського бакалаврату. Після закінчення навчання студент може отримати ступінь майстра (máster). Навчання триває один або два роки, після чого можна вчитися в doctorado та займатись науковою діяльністю. По суті останні два етапи є аналогами української магістратури та аспірантури, оскільки принцип здобуття освіти там загалом такий самий. У магістратурі здобувають більш поглиблені знання, а аспірантура передбачає дослідження та наукову роботу.

В Іспанії університетська освіта не є обов'язковою, тому оплачує її сам студент чи його батьки, однак у державних вишах ціна за навчання нижча, ніж у приватних. Багато вищих навчальних закладів Іспанії мають серйозний міжнародний авторитет, наприклад: Мадридський автономний університет, Барселонський автономний університет, Університет Саламанки, Університет Алькалі та інші.

Загалом системи освіти мають багато спільного, наприклад: період «проходження сходами освіти» двох країн відповідає один одному, тобто діти отримують знання паралельно (у 6 років йдуть до школи, у 18 вступають до інституту – в Україні відбувається так само, за винятком випадків, коли дитину віддають до школи на рік раніше чи пізніше). Крім того, етапи освіти є

безкоштовними та аналогічні один одному: дошкільна, початкова та основна, а у наступних етапів різняться лише назви [16].

В Україні після 9 класу дитина може піти до коледжу або залишитися вчитися в 10-11 класі (в Іспанії – El Bachillerato). Що в Іспанії, що в Україні потрібно скласти іспити, щоб отримати атестат про основну загальну освіту (наприклад, в Україні-ЗНО).

Іспанське Formación Profesional, тобто професійна освіта, є аналогом нашої, яка здобувається у коледжах. У нас також є середня та вища професійна освіта, після якої можна вступати до інституту.

В Україні після 11 класу потрібно здавати ЗНО, щоб вступити до інституту. В Іспанії майже те саме, після EL BACHILLERATO учні пишуть la Selectividad.

Далі університетська освіта: основна відмінність між двома системами – це доступність. В Україні вища освіта є більш доступною, оскільки є бюджетні місця, на які можна вступити успішно склавши іспити, або вигравши якусь олімпіаду. В Іспанії теж є різні гранти на навчання, але отримати їх складніше, і бюджетних місць значно менше.

Однак на сьогоднішній день і в Україні спостерігається тенденція скорочення кількості бюджетних місць, що є вкрай негативним фактором, тому що у людей з меншими фінансовими можливостями (але, ймовірно, більшими інтелектуальними) все менше способів здобути вищу освіту [22].

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи, вище викладену інформацію необхідно зазначити, що , в Україні існує два види середньої освіти:

- загальна шкільна – це 11 класів із отриманням атестату;
- професійна післяшкільна – це 2-4 роки у закладах освіти з освоєнням спеціальності та отриманням диплома про середню професійну освіту (скорочено СПО).

Середня освіта є невід'ємною частиною системи держосвіти, сполучною ланкою між основною обов'язковою та вищою освітою.

Щодо особливостей системи освіти в Іспанії, то необхідно зазначити, що іспанська система шкільної освіти поділена на чотири вікові категорії, двоє з них обов'язкові, без жодного винятку.

Educación Infantil

Теоретично, це щось середнє між дитячим садком та першим класом школи. Усього в цьому етапі три класи, з трьох до п'яти років. За цей час дітей вчать перебувати у колективі та одночасно вчатся як у школі: літери, цифри, кольори, читання, фізкультура, англійська, музика тощо.

Відмінна риса цього етапу це:

- абсолютно безкоштовний запис на заняття, розклад як у школі.
- халати для дітей певного кольору для кожного класу. Це необхідно для того, щоб полегшити роботу вихователям на перерві. Адже в Іспанії щодня діти проводять свої зміни на вулиці, на шкільній території, за будь-якої погоди.
- якщо дитина не стримає себе в руках усі 6 годин уроків та намочить штани, то нікому з вихователів до нього не буде справи. Подзвонять батькам і вони мають приїхати зі зміною з будь-якої точки світу.
- жодних сон-годин та їдалень. Такого просто немає. Діти можуть поспати і вдома, а їжу варто приносити з дому.

Educación Primaria

Це можна визначити як обов'язкові, початкові класи: з 7 до 12 років. Діти відповідають самі за себе, не носять змінної та шкільної форми (у державних школах) і навчаються. Майже у всіх школах Іспанії існує програма білінгвів, яка полягає в тому, що дитина матиме додаткове мовне навантаження на деяких предметах. І ця мова – англійська. Предмети, що повністю викладаються англійською та з англійськими підручниками та іншими матеріалами можуть змінюватися залежно від навчального закладу та класу. Класів лише шість.

Educación Secundaria Obligatoria

З 12 до 16 років йде середня, обов'язкова школа. Також є програма білінгвів, класи для підтримки «відстаючих» і в той же час закладається фундамент особистості у самих дітей.

Щоправда, за ці чотири класи є більше права вибору предметів, ніж будь-коли.

Можна вибрати практично кожен предмет для себе, але англійську мову будь-якої складності, математику, іспанську та фізкультуру виключити ніяк. Те саме і з «предметом року», як, наприклад, історія.

На останньому курсі можна вибрати між складною та простою математикою, а також вибрати собі предмети, пов'язані з майбутнім напрямком: науковим чи гуманітарним. У разі наукового буде предмет біології та фізики з хімією. А на гуманітарному – економіка та латинська.

Bachillerato

Два класи засновані на підготовці та зубрінні матеріалу для успішного складання іспитів для вступу до Університету, тут учень має визначитись із подальшим освітнім шляхом.

У Bachillerato існує три основних напрямки, які можуть змінюватися в залежності від закладу освіти:

- гуманітарний.

У програму входять латинська та грецька мови. Повністю відсутня математика, на першому році існує предмет загальної літератури.

- науковий.

Тут вже одні цифри. Складна математика, біологія, анатомія, технологія (комп'ютери) та інше.

- економічний.

Це суміш обох, перерахованих раніше. Власне, це вважається найпростішим напрямом. Крім легкої математики є предмет економіки.

Також існує четвертий напрямок, який є не у всіх школах: художній.

В першому розділі курсової роботи було проведено дослідження особливостей та стану розвитку середньої освіти в Іспанії, проведено загальну характеристику середньої освіти в Іспанії та розглянуто основні типи іспанських шкіл та шаблів освіти.

Другий розділ містив дослідження особливостей та стану розвитку середньої освіти в Україні. Було розглянуто рівні освіти в Україні та проведено дослідження основних характеристик рівнів освіти в Україні.

Третій розділ містив інформативний матеріал про дослідження освітніх систем України та Іспанії, було визначено їх спільні та відмінні риси.

РЕЗЮМЕ

Сучасна система освіти в Україні та світі, що повною мірою відповідає вимогам часу, є одним із найголовніших чинників зростання якості людського капіталу, генератором нових ідей, запорукою динамічного розвитку економіки і суспільства в цілому. Для того, щоб вітчизняна освіта по-справжньому ефективно виконувала ці важливі завдання, необхідне її оновлення з урахуванням актуальних світових тенденцій розвитку освіти у широкому соціально-економічному контексті. Нині це питання набуває особливої актуальності. Суспільна та педагогічна значущість проблеми зумовили вибір теми курсової роботи «Порівняльний аналіз системи освіти України та Іспанії».

У **першому розділі** роботи було проведено дослідження особливостей та стану розвитку середньої освіти в Іспанії, було проведено загальну характеристику середньої освіти в Іспанії та розглянуто основні типи іспанських шкіл та шаблів освіти.

Другий розділ містить дослідження особливостей та стану розвитку середньої освіти в Україні. Було розглянуто рівні освіти в Україні та проведено дослідження основних характеристик рівнів освіти в Україні.

Третій розділ містить інформативний матеріал про дослідження освітніх систем України та Іспанії, було визначено їх спільні та відмінні риси.

Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів. Обсяг роботи складає 31 сторінку. У списку використаної літератури нараховується 26 джерел, зокрема 3 – англійською мовою.

Ключові слова: освіта, навчання, освітні процеси, освітня система.

RESUME

The modern system of education in Ukraine and the world, which fully meets the requirements of the time, is one of the most important factors in the growth of the quality of human capital, a generator of new ideas, a guarantee of the dynamic development of the economy and society as a whole. In order for domestic education to truly effectively perform these important tasks, it is necessary to update it taking into account current world trends in the development of education in a broad socio-economic context. Nowadays, this issue is gaining special relevance. The social and pedagogical significance of the problem led to the choice of the topic of the course work «Comparative analysis of the education system of Ukraine and Spain».

In the first section of the work, a study of the characteristics and state of development of secondary education in Spain was carried out, a general description of secondary education in Spain was carried out and the main types of Spanish schools and levels of education were considered.

The second section contained a study of the peculiarities and state of development of secondary education in Ukraine. The levels of education in Ukraine were considered and a study of the main characteristics of the levels of education in Ukraine was conducted.

The third section contained informative material on the study of the educational systems of Ukraine and Spain, their common and distinctive features were determined.

The coursework consists of an introduction and three sections. The volume of work is 31 pages. The list of used literature includes 26 sources, including 3 in English.

Keywords: education, training, educational processes, educational system.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ :

1. Бабанов А.Б. Чинники підвищення конкурентоспроможності освітніх закладів в умовах цифрової трансформації. Економіка. Підприємництво. Право. 2021. № 50 (392). С. 427-430.
2. Безугла Л.С., Агафонов О.Д., Гладкий Д.Р. Формування освітньої політики в Європі . Інфраструктура ринку освітніх послуг. 2019. № 35. С. 133–137
3. Борис О.А. Вплив цифровізації та пандемії на зайнятість та бізнес-компетенції молоді. Актуальні напрями наукових досліджень ХХІ століття: теорія та практика. 2022. Т. 9. № 3(54). З. 79-91.
4. Буховцев А.Б. Вступаємо до закордонного ВУЗу: Довідник абітурієнта. К., 2021. С. 202-203.
5. Вища освіта України в умовах трансформації суспільства: стан, проблеми, тенденції розвитку, 2020 – 2023 рр. : наук.-допом. бібліогр. покажч. Вип. 2 / НАПН України, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, Ін-т вищ. освіти ; [упоряд.: Пономаренко Л.О. ; Стельмах Н.А., Пєєва С.П., Айвазова Л.М., Бублик Н.М. ; наук. консультант і авт. вступ. ст. Корольов Б.І. ; наук. ред. Рогова П.І. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л.О. К. : Нілан-ЛТД, 2012. 663 с
6. Духно Л.М. Випереджальна освіта-ресурс нової індустріалізації. Економіка та право. 2021. Т. 195. № 6.С. 450-465.
7. Ермоленко П. Іспанія: освіта та політика. Педагогіка. 2019. №2. С. 89.
8. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. №2145-19 (поточна редакція) // Відомості Верховної Ради України. – 20176. – № 38-39. Режим доступу [http://www. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19](http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19).
9. Красій О.І. Фінансування народної освіти. Фінанси України. 2021. №4. С. 49–53.
10. Константинова С.О.Культура сучасної Іспанії .К. Просвіта, 2020. С. 56.

11. Кузьминчук Н.В., Куценко Т.М., Терованесова О.Ю. Теоретичні підходи до розуміння сутності формування освітньої системи. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2019. № 66. С. 149–158.
12. Кучеренко С.Ю. Сучасний стан, тенденції та проблеми розвитку освіти в Україні. Економічний вісник університету. 2018. Випуск № 36/1. С. 51 – 59
13. МІСІЯ, ФУНКЦІЇ ТА СТРАТЕГІЯ? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/pro-ministerstvo/misiya-ta-funkciyi>.
14. Новий закон про освіту: що він нам дає? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://life.pravda.com.ua/columns/2017/07/5/225125/>.
15. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2020–2025 роки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
3. Попов Г.Х., Красільников В.М. Думати про майбутнє, працювати у майбутнє. Наукові праці Вільного економічного суспільства України. 2020. Т. 195. № 6. С. 29-56.
16. Реформа початкової освіти дасть результат за 12 років – Прем'єр [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2407503-reforma-pocatkovoi-osvitidast-rezultat-za-12-rokiv-premer.html>
17. Руденко О., Сергієнко О. Сучасні підходи до формування освітньої парадигми в Україні як запорука ефективного розвитку суспільства. Економіка та суспільство. 2021. № 32.
18. Сенишин О.С., Кривешко О.В. Педагогіка : навч. посібник. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 347 с.
19. Ткаченко С.А., Морковкін Д.Є. Тренди освітніх програм Іспанії та України. Наукові праці Вільного економічного суспільства України. 2019. Т. 218. № 4. С. 260-272.
20. Тальников Є.В. Державна освітня політика: методика виробітку конструктивних рішень. Український економічний журнал. 2014. № 2. С. 9-12.
21. Шерехова Н. В. Освітні процеси в Іспанії. Економічний вісник. 2022. Т. 218. № 11. С. 264-268.

22. Юдін А.В., Свищева Н.В. Особливості освіти digital-середовища в умовах формування нового економічного мислення. Вісник СНАУ. 2019. Т. 218. № 4. С. 418-430.
23. Fernando Garcia de Cortazar / Breve historia de la cultura en España. К., 2020. Р. 524.
24. Antonio Sanchez. Postmodern Spain: a cultural analysis of 1980s-1990s Spanish culture. Oxford, New York. 2017. Р. 117.
25. Lay Organica de Universidades. Art. 87. .Boletin Oficial del Estado (Madrid). 24.12.2019.
26. Більше половини українців не працюють за фахом – статистика [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://uain.press/news/accent/bilshe-polovyny-ukrayintsiv-ne-pratsyuyut-za-fahom-statystyka-873667#google_vignette